

JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENTET
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

Deres referanse
22/0590

Vår referanse
22/00551-2

Dato
21.02.2022

Høringsuttalelse - forslag til midlertidig hjemmel for pålegg om undersøkelse og tvangstesting for covid-19 i utlendingsloven og ny midlertidig lov om tilpasninger i regelverket om internasjonalt rettslig samarbeid som følge av utbruddet av covid-19

Vi viser til brev av 07.02.2022, hvor Datatilsynet har fått oversendt på høring forslag til midlertidig hjemmel for pålegg om undersøkelse og tvangstesting for covid-19 m.m.

Under følger vår høringsuttalelse.

1. Kort om høringen

Høringen gjelder forslag til endringer om at personer som skal uttransporteres til fremmed stat etter utlendingsloven, utleveringsloven eller arrestordreloven kan pålegges en undersøkelse for å avdekke om de er smittet med covid-19 eller tvangstestes i den forbindelse, dersom dette er nødvendig for å gjennomføre uttransporteringen. Departementet foreslår videre å flytte bestemmelser om elektronisk oversendelse av utleveringsbegjæringer og rettsanmodninger fra midlertidig lov 17. desember 2021 om enkelte tilpasninger i prosessregelverket som følge av utbruddet av covid-19 til ny midlertidig lov om enkelte tilpasninger i regelverket om internasjonalt rettslig samarbeid som følge av utbruddet av covid-19.

Det mest inngripende forslaget i høringsnotatet knytter seg til en midlertidig hjemmel i utlendingsloven for å pålegge undersøkelse og testing for covid-19, i ytterste konsekvens gjennomføring av testing med tvang.

Høringsnotatet gir også anvisning på at politiet skal kunne innhente resultatet av undersøkelsen, jf. utkastet til ny § 103 a femte ledd i utlendingsloven. Etter denne bestemmelsen vil politiet uten hinder av taushetsplikt også kunne utlevere opplysninger om resultatet til fremmede stater og private aktører så langt det er nødvendig for iverksettelse av utsendingsvedtak.

I bestemmelsens første punktum er det presisert at eventuelle andre helsemessige forhold som måtte bli avdekket samtidig fortsatt vil være omfattet av taushetsplikten i helsepersonelloven § 21. Bestemmelsen hjemler ikke eventuell videreformidling av overskuddsinformasjon til politiet; unntaket gjelder kun resultatet av testen som foranlediget undersøkelsen.

Det fremgår også av utkastet til § 103 a femte ledd at personopplysningsloven vil gjelde for behandlingen av opplysningene så langt annet er bestemt i lov eller forskrift. Dette fremgår allerede av utlendingsloven § 80, men er tatt inn i bestemmelsen av pedagogiske hensyn.

I bestemmelsens annet punktum fremgår det at politiets taushetsplikt ikke vil gjelde så langt videreformidling av resultatet av smitteundersøkelsen er nødvendig for å gjennomføre utsendelsen av utlendingen. Videre fremgår det at resultatet ikke skal meddeles dersom kravet til negativt testresultat skulle falle bort etter prøvetakingen, men før resultatet er meddelt. Vilkåret om nødvendighet vil da ikke lenger være oppfylt.

I utkastet til ny § 103 a femte ledd er også foreslått å hjemle en adgang til å gi nærmere regler om behandlingen i forskrift.

2. Datatilsynets kommentarer

Høringsforslaget, som gir hjemmel for undersøkelse og testing for covid-19 med tvang, reiser prinsipielle problemstillinger relatert til menneskerettigheter og grensen for inngrep i enkeltpersoners fysiske integritet. Det ligger utenfor Datatilsynets myndighetsområde å kommentere denne delen av forslaget.

Forslaget til ny § 103 a i utlendingsloven innebærer også en utvidet adgang til utlevering av personopplysninger.

Datatilsynet ser på forslaget som en naturlig forlengelse av eksisterende regler for politiets oppgaver knyttet til uttransportering, jf. utlendingsloven § 90 og utlendingsforskriften § 17-15, hvor politiets varslingsplikt og varslingsadgang er regulert.

Vi ser positivt på at rammene for behandling av opplysninger om testresultatet settes direkte i loven. Det fremmer forutsigbarhet både for utlendingen og for politiet som håndhever av lovverket.

Generelt mener vi også at det er et godt pedagogisk grep å ta inn en uttrykkelig henvisning til at personopplysningsloven gjelder, selv om dette fremgår annet sted i samme lov.

Det fremgår av § 103 a femte ledd at personopplysningsloven vil gjelde for «behandlingen av opplysningene», så langt annet ikke er fastsatt i lov eller forskrift. Slik vi forstår bestemmelsen, retter denne seg kun mot behandlingen av opplysningene om testresultatet (politiets innhenting og utlevering).

Politiet vil imidlertid ha behov for å behandle personopplysninger også i forbindelse med beslutning om pålegg om test og gjennomføring av testing ved tvang, jf. utkastet til § 103 a

første og annet ledd. Politiet må i den forbindelse foreta en konkret vurdering av om bruk av tvangsmidler overfor utlendingen vil være et uforholdsmessig inngrep, jf. utlendingsloven § 99. Et spørsmål er om personopplysningsloven også vil gjelde for behandling av personopplysninger i disse tilfellene, eller om politiregisterloven og -forskriften i stedet kommer til anvendelse. Vi viser til at opplysninger knyttet til tvangsmidler etter utlendingsloven kan registreres i politiets utlendingsregister, som er regulert i politiregisterforskriften kapittel 56. Formålet med registeret er blant annet å bidra til en effektiv løsning av politiets oppgaver etter utlendingsloven og sikre notoritet om slike forhold, jf. politiregisterforskriften § 56-1. Hvilket regelsett som kommer til anvendelse for behandlingen av personopplysninger for politiets egne formål vil være av betydning for den registrertes rettigheter, behandlingsansvar og Datatilsynets kompetanse. Vi mener derfor at dette bør klargjøres.

I utkastet til § 103 a femte ledd er det tatt inn en hjemmel til å gi forskrift med nærmere regler for behandlingen. En slik forskrift kan være nyttig for å sette ytterligere rammer for behandlingen. For eksempel kan det settes tilleggskrav om personvern fremmende tiltak som lagringstid, sletting e.l. Gjennom en høringsrunde kan departementet få innspill som bidrar til god ivaretagelse av utlendingens personvern.

3. Praktisk informasjon

Dersom dere har spørsmål, eller dere ønsker våre synspunkter utdypet, kan dere kontakte saksbehandler Susanne Lie (suli@datatilsynet.no).

Med vennlig hilsen

Janne Stang Dahl
konstituert direktør

Susanne Lie
juridisk seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevne signaturer